

UMEÅ UNIVERSITET
Institutionen för klinisk vetenskap
Enheten för logopedi

31

Otränade lyssnares bedömning av laryngektomerades röster

Ulrika Nordström

Examensarbete i logopedi, 20 p
Höstterminen 2004

Handledare:
Jan van Doorn
Elisabet Lundström

Sammanfattning

Det övergripande syftet med denna studie var att få reda på hur otränade lyssnare bedömer laryngektomerade personers röster med avseende på lätt-
het att uppfatta och förstå. Tidigare studier har visat att tal med röstventil
ger en starkare röst och ett mer flytande tal jämfört med matstrupstal och tal
via röstgenerator. I jämförelse med normalröster avviker dock även de tra-
keoesofageala talarna. I denna studie fick 47 universitetsstuderande bedöma
rösterna hos 25 laryngektomerade män (medelålder 72:1 år), som talade med
röstventil. Även 5 laryngeala röster bedömdes. Lyssnarna fick ta ställning
till 6 påståenden som antingen beskrev en röstkaraktär eller berörde olika si-
tuationer. Påståendena bedömdes på en skala från 0 till 4. Resultatet antyder
att tal med röstventil är mindre lätt att uppfatta och förstå än laryngealt tal,
och att trakeoesofagealt tal visar sig vidare vara mindre lämpat för yrken där
rösten är i fokus. Studien visar också att det inte finns något samband mellan
talarens ålder vid operation eller tid som förflutit efter operation och be-
dömningsgrad på de parametrar som förekom i studien.

TACK

Många är de personer som jag vill tacka här. Med risk för att ha glömt någon nämner jag dem vid namn. Ett hjärtligt och stort TACK till först och främst mina båda handledare Jan van Doorn och Elisabet Lundström. Vidare ett varmt tack till Anders Asplund, Thierry Dechamps, Erik Eriksson, Ingrid Nilsson och Åke Dahlqvist. Andra som jag dessutom vill tacka är pilotstudiedeltagarna, lyssnarna, föreläsare på vårdprogrammen som upplåtit tid till mig att informera om studien på sina lektioner, kursare för "råd och stöd", Laryngfonden för bidrag som gjorde det möjligt för mig att ge lyssnarna en viss ersättning för sin medverkan och min familj som gett mig all tid jag behövt för att kunna ro detta i land.

Jag måste tala tydligt
så att ni förstår mig
Det är viktigt
att ni verkligen förstår

Jag är en människa
En människa
som ni är människor
Jag lever här
Jag lever här med er

Här med er
är jag en människa
Här med er
blir jag en människa
Tillsammans
är vi, blir vi
människor

Det är viktigt
att ni verkligen förstår mig
Det är viktigt
att vi verkligen förstår

ur
Jag måste tala tydligt (1975)
av
Benkt-Erik Hedin

Till min pappa, som vet hur det är.